УДК 616-082-07:615.849

О.Ю. Качур

РІВЕНЬ ТЕОРЕТИЧНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-СПЕЦІАЛІСТІВ ПОЛІКЛІНІК ДРУГОГО РІВНЯ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ПРОМЕНЕВИХ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ

Міністерство охорони здоров'я України, м. Київ, Україна

Мета *– вивчити рівень теоретичної та практичної підготовки лікарів-спеціалістів, які працюють у поліклініках другого рівня надання медичної допомоги, щодо використання променевих методів діагностики.*

Матеріали та методи. *Опитано 400 лікарів-спеціалістів. Використано такі методи: бібліосемантичний, структурно-логічного аналізу, соціологічного дослідження та системного підходу.*

Результати. *Встановлено недостатній рівень самооцінки опитаними лікарями своєї теоретичної та практичної підготовки до використання променевих методів діагностики у практичній діяльності. Виявлено низький рівень можливості отримання респондентами консультацій у лікарів-спеціалістів із променевої діагностики.*

Висновки. *Отримані в ході дослідження результати є основою проведення подальших досліджень і розробки комплексної моделі підвищення ефективності використання променевих методів діагностики при наданні амбулаторно-поліклінічної спеціалізованої медичної допомоги населенню.*

Ключові слова: *лікарі-спеціалісти, поліклініка, променева діагностика, використання.*

Вступ

У сучасних умовах клінічної медицини підвищується значення променевих методів діагностики [3, 4], які постійно удосконалюються [2]. Ефективне використання в практичній діяльності променевих методів діагностики захворювань дає змогу підвищити якість лікувально-діагностичного процесу [1, 5].

Мета роботи – вивчити рівень теоретичної та практичної підготовки лікарів-спеціалістів, які працюють у поліклініках другого рівня надання медичної допомоги, з використання променевих методів діагностики.

Матеріали та методи

За спеціально розробленою анкетою опитано 400 лікарів-спеціалістів, які надають амбулаторно-поліклінічну допомогу населенню в закладах охорони здоров'я другого рівня медичної допомоги. Респонденти поділені на дві групи: 319 лікарів, які надають медичну допомогу дорослому населенню, і 81 лікар, який надає медичну допомогу дітям. Активність респондентів під час дослідження становила 88,9%.

Отримані результати опрацьовано загальноприйнятими методами за допомогою пакету статистичного аналізу «Statistica 6.0», «Microsoft Excel».

Використано такі сучасні методи дослідження: бібліосемантичний, структурно-логічного аналізу, соціологічного дослідження та системного підходу.

Результати дослідження та їх обговорення

На першому етапі дослідження вивчено рівень самооцінки теоретичної підготовки лікарями-спеціалістами, які працюють у поліклініках другого рівня надання медичної допомоги, з показань до призначення променевих методів діагностики та інтерпретації результатів обстеження. Отримані результати наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Самооцінка лікарями-спеціалістами, які працюють у поліклініках другого рівня надання медичної допомоги, своїх теоретичних знань із питань променевої діагностики (%)

Вид дослідження	Лікарі, які надають допомогу дорослому населенню			Лікарі, які надають допомогу дитячому населенню		
	рівень знань					
	достатній	недостатній	мінімальний	достатній	недостатній	мінімальний
Показання для використання						
УЗД	81,6	15,0	3,4	81,5	14,8	3,7
КТ	68,8	22,2	9,0	61,8	29,6	8,6
МРТ	69,6	22,9	7,5	61,8	29,6	8,6
Рентгенографія	93,2	5,9	0,9	93,8	3,7	2,5
Рентгеноскопія	94,1	5,3	0,6	95,1	4,9	-
Інтерпретація результатів дослідження						
УЗД	60,8	29,5	9,7	63,0	28,4	8,6
КТ	38,6	38,2	23,2	9,9	62,9	27,2
МРТ	31,7	42,9	25,4	11,4	57,8	30,8
Рентгенографія	85,6	12,8	1,6	84,0	11,1	4,9
Рентгеноскопія	86,2	12,2	1,6	82,7	13,6	3,7

За даними таблиці 1, лікарі-спеціалісти поліклінік другого рівня надання медичної допомоги (ті, які надають медичну допомогу дорослому, і ті, які надають медичну допомогу дітям) мають достатню теоретичну підготовку з питань показань для призначення та інтерпретації результатів класичних променевих методів дослідження (рентгенографія, рентгеноскопія та ультразвукове дослідження – УЗД) і недостатню – із сучасних методів променевої діагностики (комп'ютерна томографія – КТ, магнітно-резонансна томографія – МРТ).

Далі вивчено питання самооцінки респондентами рівня практичної підготовки до інтерпретації результатів променевих методів дослідження (табл. 2).

Отримані та наведені в таблиці 2 результати соціологічного дослідження вказують на те, що лікарі-спеціалісти, які працюють у поліклініках другого рівня надання медичної допомоги, низько оцінюють свої практичні навички з інтерпретації результатів променевої діагностики з достовірною різницею в самооцінці тих, які надають медичну допомогу дорослому, і тих, які надають медичну допомогу дитячому населенню, на користь перших. У цілому достатній рівень самооцінки практичних навичок з інтерпретації результатів класичних методів променевої діагностики (рентгенографія, рентгеноскопія та УЗД), а недостатній – із сучасних методів променевої діагностики (КТ і МРТ).

Також вивчено можливість отримати лікарями-спеціалістами, які працюють у поліклініках другого рівня надання медичної допомоги, консультацію в лікарів із променевих методів діагностики з питань призначення променевих методів дослідження та інтерпретації результатів (табл. 3).

Отримані в ході соціологічного дослідження дані (табл. 3) вказують на те, що лікарі-спеціалісти, які працюють у поліклініках другого рівня надання медичної допомоги, мають змогу отримати консультації в лікарів-рентгенологів з інтерпретації результатів рентгенографічного та рентгеноскопічного методів дослідження і меншою мірою – консультації в лікарів з УЗД; не мають можливості отримати консультації щодо інтерпретації результатів КТ і МРТ усі опитані лікарі-спеціалісти. Низький рівень теоретичних знань і практичних навичок з інтерпретації результатів вказаних видів дослідження свідчить про недостатній рівень та якість практичного застосування вказаних сучасних видів дослідження на другому рівні надання амбулаторно-поліклінічної допомоги.

Нами встановлено джерела отримання сучасної інформації щодо променевих методів діагностики (рис.). Основними джерелами отримання інформації, на думку лікарів-спеціалістів, є: курси спеціалізації – 31,8%; передатестаційні курси підвищення кваліфікації – 42,3%; монографії – 7,3%; періодичні фахові видання – 14,75%; наукові семінари – 8,5%; інші джерела – 6,5%.

Таблиця 2

Самооцінка лікарями-спеціалістами, які працюють у поліклініках другого рівня надання медичної допомоги, своїх практичних навичок з інтерпретації результатів променевої діагностики (%)

Вид дослідження	Лікарі, які надають допомогу дорослому населенню			Лікарі, які надають допомогу дитячому населенню		
	рівень знань					
	достатній	недостатній	мінімальний	достатній	недостатній	мінімальний
УЗД	56,7	31,7	11,6	51,9	35,8	12,3
КТ	25,1	49,5	25,4	0,4	63,8	35,8
МРТ	24,2	49,8	26,0	2,9	63,8	33,3
Рентгенографія	83,4	14,1	2,5	72,9	18,5	8,6
Рентгеноскопія	84,0	13,5	2,5	72,6	18,8	8,6

Таблиця 3

Рівень можливості отримання лікарями-спеціалістами, які працюють у поліклініках другого рівня надання медичної допомоги, консультацій лікарів-спеціалістів із променевої діагностики (%)

Вид дослідження	Лікарі, які надають допомогу дорослому населенню			Лікарі, які надають допомогу дитячому населенню		
	рівень знань					
	вільно консультується	має складності	не має можливості	вільно консультується	має складності	не має можливості
УЗД	29,5	41,7	28,8	48,1	39,5	12,4
КТ	-	8,5	91,5	-	6,2	93,8
МРТ	-	8,5	91,5	-	6,2	93,8
Рентгенографія	67,1	25,4	7,5	76,5	16,0	7,5
Рентгеноскопія	67,1	25,4	7,5	76,5	16,0	7,5

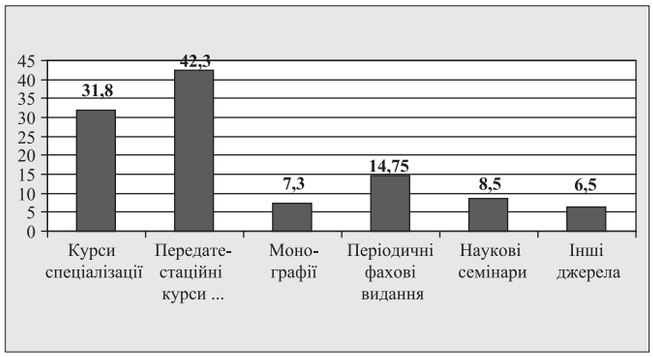

Рис. *Джерела отримання сучасної інформації щодо променевих методів діагностики (%)*

Отримані в ході дослідження дані вказують на відсутність ефективної системи забезпечення лікарів-спеціалістів, які працюють у поліклініках другого рівня надання медичної допомоги, професійними навичками використання променевих методів діагностики.

Висновки

Встановлено недостатній рівень самооцінки лікарями-спеціалістами, які працюють у поліклініках другого рівня надання медичної допомоги, своєї теоретичної та практичної підготовки до використання променевих методів діагностики у практичній

діяльності, а також можливості отримання ними консультацій лікарів-спеціалістів із променевої діагностики.

Отримані в ході дослідження результати стали основою для проведення подальших досліджень і розробки комплексної моделі підвищення ефективності використання променевих методів діагностики при наданні амбулаторно-поліклінічної спеціалізованої медичної допомоги населенню.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням використання променевих методів дослідження у закладах охорони здоров'я другого рівня надання медичної допомоги відповідно до медичних стандартів.

Література

1. *Котляров П. М.* Мультиспиральная компьютерная томография грудной клетки с болюсным контрастированием – новые возможности диагностики заболеваний легких / П. М. Котляров, Н. Л. Шимановский // Вестник рентгенологи и радиологии. – 2013. – № 2. – С. 8–15.
2. *Максимова М. Ю.* Методы визуализации пенумбры при ишемическом инсульте / М. Ю. Максимова, Д. З. Коробкова, М. В. Кротенкова // Вестник рентгенологи и радиологии. – 2013. – № 6. – С. 57–66.
3. *Методы* лучевой диагностики в оценке состава тела человека / Е. А. Касаткина, В. К. Лядов, Е. А. Мершина, В. Е. Синицын // Вестник рентгенологи и радиологии. – 2013. – № 2. – С. 59–65.
4. *Ревизонская А. В.* Проблемы и возможности магнитно-резонансной томографии в диагностике рака предстательной железы / А. В. Ревизонская, Т. В. Ридэн // Вестник рентгенологи и радиологии. – 2013. – № 5. – С. 50–52.
5. *Сравнительная* характеристика возможностей методов визуализации (магнитно-резонансная томография и 3D-ультразвуковое исследование) при количественной оценке объема атеросклеротической бляшки / М. В. Кошурникова, Е. Ю. Страздень, Д. В. Устюжанин [и др.] // Вестник рентгенологи и радиологии. – 2013. – № 3. – С. 4–9.

Дата надходження рукопису до редакції: 11.02.2014 р.

Уровень теоретической и практической подготовки врачей-специалистов второго уровня оказания медицинской помощи к использованию лучевых методов диагностики

А.Ю. Качур
Министерство здравоохранения Украины,
г. Киев, Украина

Цель – изучить уровень теоретической и практической подготовки врачей-специалистов, работающих в поликлиниках второго уровня оказания медицинской помощи, по использованию лучевых методов диагностики.

Материалы и методы. Опрошены 400 врачей-специалистов. Использованы следующие методы: библиосемантический, социологического исследования, структурно-логического анализа и системного подхода.

Результаты. Установлен недостаточный уровень самооценки опрошенными врачами своей теоретической и практической подготовки по использованию лучевых методов диагностики в практической деятельности. Выявлена низкая возможность получения респондентами консультаций у врачей-специалистов по лучевой диагностике.

Выводы. Полученные в ходе исследования результаты являются основой проведения дальнейших исследований и разработки комплексной модели повышения эффективности применения лучевых методов исследования при оказании амбулаторно-поликлинической специализированной медицинской помощи населению.

Ключевые слова: врачи-специалисты, поликлиника, лучевая диагностика, использование.

Level of theoretic knowledge and practical training of doctors- specialists applying radial methods of diagnostics at the second level of medical aid

O.Yu. Kachur
Ministry of Health of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

Purpose – to study the level of theoretic knowledge and practical training of doctors-specialists applying radial methods of diagnostics at the second level of medical aid.

Materials and methods: bibliosemantic, structural-and-logical analysis and systematic approach. 400 doctors-specialists were questioned according to the method of sociologic research.

Results. In the course of research insufficient level of self-estimation by doctors-specialists in polyclinics of secondary level of medical aid as for their theoretical and practical training to applying radial methods of diagnostics and providing consultant aid of doctors specialists in radial diagnostics.

Conclusions. Results obtained in the course of research composed the base for further research and working out complex model for increasing the effectiveness of radial methods of diagnostics at giving specialized polyclinic aid to population.

Key words: doctors-specialists, polyclinic, radial diagnostics, use.

Відомості про автора

Качур Олександр Юрійович – к.мед.н., перший заступник міністра, Міністерство охорони здоров'я України; вул. Грушевського, 7, м. Київ, 01021, Україна.